

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий Інститут мистецтв
Кафедра сценічного мистецтва і хореографії



**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Сценічна мова**

Освітня програма Сценічне мистецтво
Спеціальність В6 Перформативні мистецтва
Спеціалізація В6.01 Сценічне мистецтво
Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

*Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від 3 вересня 2025 р.*

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сценічна мова
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Викладач (-і)	Грицан Н. В. – доцент; Кукуруза Н. В. – кандидат мистецтвознавства, доцент; Прокоп'як В. Б. – кандидат мистецтвознавства.
Контактний телефон викладача	Грицан Н. В. – (0342) 52-34-29 Кукуруза Н. В. – (0342) 52-34-29 Прокоп'як В. Б. – (0342) 52-34-29
Е-mail викладача	Грицан Н. В. – nadiia.hrytsan@cnu.edu.ua Кукуруза Н. В. – nadiia.kukuruza@cnu.edu.ua Прокоп'як В. Б. – vira.prokopiak@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні та індивідуальні заняття
Обсяг дисципліни	1260 годин (42 кредити ECTS)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Очні консультації згідно графіку
2. Анотація до курсу	
<p>«Сценічна мова» є однією з основних фахових дисциплін спеціальності В6 Перформативні мистецтва, спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво, яка вивчається протягом чотирьох курсів – I-VIII семестри), та забезпечує професійну підготовку студентів в оволодінні всіма виражальними засобами слова: виразною, логічною, емоційно-образною мовою, чіткою дикцією, гнучким тембрально-багатим голосом, основними стилістичними та логіко-граматичними законами сучасної літературної української мови.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни «Сценічна мова» полягає у формуванні системи практичних вмінь і навичок оволодіння сценічною мовою; засвоєнні знань про теоретичні засади курсу; набутті професійних навичок техніки словесної дії; удосконаленні культури мови та виконавської майстерності студентів спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво.</p> <p>В основі цієї програми – теоретичні погляди та практичний досвід корифеїв світового та вітчизняного театрів В. І. Немировича-Данченка, Л. М. Курбаса, М. М. Крушельницького, І. О. Мар'яненка, П. К. Саксаганський, Л. І. Сердюка, Р. О. Черкашина, Ю. Гротовського та ін. Закони перетворення авторського тексту на живу словесну дію, робота над технікою й виразністю акторської мови спираються на наукові праці мовознавців, театрознавців, психологів, фізіологів, акустиків та викладачів сценічної мови.</p> <p>Цілі курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування художніх смаків та уподобань на кращих зразках творів авторів української та зарубіжної класики та сучасної літератури; - опрацювання теоретичних основ предмету «Сценічна мова»; - оволодіння правильною літературною вимовою та елементами внутрішньої психотехніки словесної дії в різножанрових творах; - удосконалення виконавської майстерності; - виховання культури мовлення; - пропагування української мови та удосконалення її зображувальних, технологічних та експресивно-емоційних багатств. 	
4. Компетентності	
<p>Загальні компетентності (ЗК)</p> <p>ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу.</p> <p>ЗК2.Здатність застосовувати фундаментальні знання у практичних ситуаціях.</p>	

ЗК3. Здатність вільно спілкуватися державною мовою України.

ЗК6. Здатність до критики й самокритики.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність до автономної і командної роботи

ЗК11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК13. Здатність оцінювати і забезпечувати якість виконаних робіт

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК2. Здатність генерувати задум і здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

ФК3. Здатність до комплексного оперування специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальних, звукових, акторсько-виконавських, монтажно-композиційних, сценарно-драматургічних) в процесі самостійного створення сценічного твору.

ФК4. Здатність до публічної презентації результату власної творчої (інтелектуальної) діяльності.

ФК5. Здатність до аналізу сценічного твору.

ФК6. Здатність вільно орієнтуватися в напрямках, стилях, жанрах творів сценічного мистецтва.

ФК7. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливість їх застосування всинтетичному сценічному творі.

ФК9. Здатність до ефективної діяльності в колективі в процесі створення синтетичного за своєю природою сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

ФК10. Здатність здійснювати вибір та аналіз художнього твору для показу (демонстрації) та визначати спосіб його інтерпретації.

ФК11. Здатність до вибору відповідних до творчого задуму виражальних засобів сценічного слова.

ФК12. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї та осмислення творчого результату.

ФК16. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї твору із зовнішнім контекстом.

ФК18. Здатність передавати знання про мистецтво художнього слова різноманітними шляхами й засобами.

5. Результати навчання

ПР-02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПР-04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР-07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПР-08. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПР-09. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПР-10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).

ПР-16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.

ПР-17. Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів.

ПР-21. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			30		
семінарські заняття / практичні / індивідуальні			390		
самостійна робота			840		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність, спеціалізація	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий		
<i>1–8</i>	<i>В6 Перформативні мистецтва; В6.01 Сценічне мистецтво</i>	<i>1–4</i>	<i>Нормативний</i>		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття, год	Л-ра	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
<u><i>І курс, І семестр</i></u> ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Культура сценічного мовлення. Техніка мовлення.					
<i>1. Сценічна мова. Мета, завдання, значення та специфіка.</i>	Лекція – 1 Сам.роб. – 5	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Розділи курсу, методика, мета, завдання, значення та специфіка.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
<i>2. Орфоєпія. Засвоєння норм української літературної вимови.</i>	Лекція – 2 Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 16	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Техніка сценічної мови, правила орфоєпії. Знання правил асиміляції, спрощення, заміни голосних та приголосних, пом'якшення.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
<i>3. Дикція. Виховання мовного апарату до чіткої дикції.</i>	Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 16	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Дикційні та голосові вправи на матеріалах прислів'їв, скоромовок тощо, читання гекзаметру з опорним резонаторним звучанням в різних пластичних положеннях.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
<i>4. Дихання. Засвоєння реберно-діафрагмового типу дихання.</i>	Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 18	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Техніка сценічної мови: комплексні вправи з дикції, орфоєпії, дихання та голосу (у статиці та русі).	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
<i>5. Голос. Постановка мовного голосу.</i>	Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 16	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Голосомовний тренаж: вправи із зміною темпу, резонаторів, голосності та тембру в різних пластичних положеннях, в статиці та в русі (на	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

			матеріалі скоромов., прислів'їв, віршів, гекзаметру). Читання байок, гуморесок, анекдотів.		
6. Логічна інтонація – основа осмисленої мови.	Лекція – 1 Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Самост.роб. – 16	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Мовні такти, ключові слова, паузи та розділові знаки; інтонація; логічний наголос: правила логічної інтонації; логічна перспектива.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
7. Робота над текстом (публіцистика)	Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 18	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Читання творів: публіцистичний текст. Словесна дія актора.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
<u>I курс, II семестр</u> ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №2. Логіка мовлення актора. Робота над текстом.					
1. Орфоенія. Засвоєння норм української літературної вимови.	Лекція – 1 Практ.зан. – 4 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 14	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Техніка сценічної мови; знання правил української орфоенії у явищах асиміляції, пом'якшенні, спрощенні, та подовженні приголосних.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
2. Дикція. Виховання мовного апарату до чіткої дикції.	Лекція – 1 Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 14	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Дикційні та голосові вправи на матеріалах прислів'їв, скоромовок тощо, читання гекзаметру з опорним резонаторн. звучанням в різних пластичних позиціях.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Дихання. Досконале оволодіння реберно-діафрагмового типу дихання.	Лекція – 1 Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 14	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Техніка сценічної мови: комплексні вправи з дикції, орфоенії, дихання та голосу (у статиці та русі).	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
4. Голос. Постановка мовного голосу.	Лекція – 1 Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 16	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Голосомовний тренаж: вправи із зміною темпу, та ритму мовлення, голосності, виховання резонаторів у різних пластичних полож., в статиці та в русі (на матеріалі скоромовок, прислів'їв, віршів, гекзаметру).	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
5. Логічна інтонація – основа	Лекція – 1 Практ.зан. – 4 Індив. зан. – 2	1-25 з переліку базової	Мовні такти, ключові слова, паузи та розділові знаки;	Згідно системи оцінювання	Згідно робочої програми

<i>осмисленої мови.</i>	Сам.роб. – 16	рекоменд. літ.	інтонація; логічний наголос: правила логічної інтонації; логічна перспектива.	курсу	навчальної дисципліни
6. Психолого-педагогічні засади роботи над словом актора.	Лекція – 1 Практ.зан. – 4 Сам.роб. – 13	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Ознайомлення з основними комунікативними навичками, особливості вміння їх реалізації з використанням техніки і логіки мовлення, емоційної складової та думки.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
7. Робота над текстом (описова проза)	Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 4 Сам.роб. – 18	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Читання творів: описовий прозовий уривок без психологічного навантаження. Словесна дія актора; форми спілкування читця з аудиторією.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

II курс, I семестр
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Словесна дія актора у творах усної народної творчості.

1. Техніка сценічного мовлення.	Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 4 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Техніка сценічної мови: ускладнені комплексні вправи з дикції, орфоєпії, дихання та голосу (у статисти та русі).	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
2. Основи віршування. Віршована мова.	Лекція – 2 Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Основні системи віршування. Паузи у вірші. Перенос. Цезура. Рими. Робота над віршованим твором пейзажної, громадянської чи філософської лірики, уривком з поеми чи балади.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Словесна дія.	Лекція – 2 Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Ідейно-тематичний та дійовий аналізи оповідання. Визначення стилю і жанру. Втілення авторського та виконавського задуму, створення «кінострічки бачень»), розкриття підтексту, пошуки форми спілкування з залом.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
4. Гумористичний жанр. Особливості роботи над байкою,	Лекція – 2 Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Мораль–ідея–підтекст. Позиція автора, позиція читця. Пряма мова в байці.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

<i>гуморескою, анекдотом.</i>					
5. Твори усної народної творчості. Особливості виконання казки.	Лекція – 2 Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 4 Сам.роб. – 21	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Підбір твору, дійовий, логічний та орфоепічний аналізи. Пошуки характерності мови персонажів, автора. Логічна перспектива, розвиток конфлікту.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни

II курс, II семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Робота актора над різножанровими віршованими творами

1. Техніка сценічного мовлення	Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Техніка сценічної мови, правила орфоєпії, дихання.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
2. Особливості роботи над різножанровими віршованими творами (героїка, громадянська, філософська лірика і т.д.)	Лекція – 2 Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 4 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Читання з листа тексту за вибором комісії (орфоепічний та логічний аналіз тексту). Художнє виконання вірша, уривка з віршованої поеми або балади.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Підготовка читецьких програм до вечорів та конкурсів.	Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Підбір творів, їх аналіз. Робота над втіленням.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
4. Читання тексту з листа.	Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Досконалі технічні навички, бездоганна культура мовлення. Логічна виразність. Внутрішнє відчуття змістовності словесної дії.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
5. Робота над словом у класі майстерності актора.	Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 4 Сам.роб. – 21	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Аналізи тексту ролі: орфоепічний, логічний, дійовий. Характеристика персонажів. Пошуки інтонацій через розкриття підтекстів. Активна словесна дія.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

III курс, I семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5.

Робота актора над поезією

1. Техніка сценічного	Практ.зан. – 6 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової	Ускладнений тренінг з техніки сценічного	Згідно системи оцінювання	Згідно робочої програми
------------------------------	---------------------------------	----------------------------	--	---------------------------	-------------------------

<i>мовлення</i>		рекоменд. літ.	мовлення.	курсу	навчальної дисципліни
2. Особливості роботи над різножанровими віршованими творами (балада, інтимна лірика, поема)	Лекція – 2 Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 4 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Читання тексту з листа за вибором комісії (орфоепічний та логічний аналізи тексту). Художнє виконання поетичних творів, уривків з віршованих поем, виконання балад та інтимної лірики.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Підготовка читецьких програм до вечорів та конкурсів.	Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Підбір творів, їх аналіз. Робота над втіленням.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
4. Читання тексту з листа.	Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Досконалі технічні навички, бездоганна культура мовлення. Логічна виразність. Внутрішнє відчуття змістовності словесної дії.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
5. Робота над словом у класі майстерності актора.	Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 4 Сам.роб. – 21	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Аналізи тексту ролі: орфоепічний, логічний, дійовий. Характеристика персонажів. Пошуки інтонацій через розкриття підтекстів. Активна словесна дія.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

III курс, II семестр
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6.

Робота актора над прозовим твором

1. Техніка сценічного мовлення.	Практ.зан. – 2 Сам.роб. – 16	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Техніка сценічної мови: ускладнений тренінг.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
2. Стиль автора. Авторські стилістичні засоби виразності.	Лекція – 2 Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 18	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Поняття «стиль» і «стилістика». Важливість відчуття авторського стилю в мистецтві. Різні стилі в одному методі. Стилї літературної мови.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Робота над прозовим твором (оповіданням). Образ оповідача.	Лекція – 2 Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 4 Сам.роб. – 18	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Художнє читання оповідання або уривка з прозового твору з української	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної

			класичної або сучасної літератури. Образ оповідача. Лінія словесної дії актора. Тон мовлення. Темпоритм. Пластична виразність.		дисципліни
4. Підготовка читецьких програм до вечорів та конкурсів.	Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 17	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Підбір творів, їх аналіз. Робота над втіленням. Дотримання принципу відповідності рівня складності твору творчим можливостям актора-оповідача.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
5. Читання тексту з листа.	Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Читання тексту (публіцистична та описова проза без попередньої підготовки). Досконалі технічні навички, бездоганна культура мовлення. Логічна виразність. Внутрішнє відчуття змістовності словесної дії.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
6. Робота над словом у класі майстерності актора.	Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 16	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Орфоепічний, логічний, дійовий аналізи. Характеристика ролі. Пошуки інтонацій через розкриття підтекстів. Активна словесна дія.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
<u>IV курс, I семестр</u> ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7. Монолог у майстерності актора					
1. Техніка сценічного мовлення: ускладнений тренінг	Практ.зан. – 6 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку рекоменд. літератури	Техніка сценічної мови, правила орфоепії, голосомовн. тренаж.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
2. Монолог у мистецтві драматичної вистави.	Лекція – 2 Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 4 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку рекоменд. літератури	Підбір монологів для виконання. Аналіз авторського тексту. Визначення конфлікту. Емоційне звучання. Задум та втілення монологу.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Літературно-музична	Лекція – 2 Практ.зан. – 10	1-25 з переліку	Літературна композиція та	Згідно системи	Згідно робочої

<i>композиція та монтаж.</i>	Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	рекоменд. літератури	принципи її побудови. Вибір теми, актуальність, створ. режисерського сценарію композиції. Використання допоміжних засобів виразності при втіленні літературно-музичної композиції.	оцінювання курсу	програми навчальної дисципліни
4. Робота над словом в класі майстерності актора.	Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку рекоменд. літератури	Орфоепічний, логічний, дійовий аналізи. Характеристика ролі. Пошуки інтонацій через розкриття підтекстів. Активна словесна дія.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
5. Асистенська робота в класі сценічної мови: педагогічні аспекти в роботі над словом	Практ.зан. – 8 Індив. зан. – 4 Сам.роб. – 21	1-25 з переліку рекоменд. літератури	Єдність техніки мовлення та внутрішньої психотехніки. Художній стиль. Етапи роботи актора-оповідача над твором. Вчення про надзавдання та наскрізну дію.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
IV курс, II семестр ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Словесна дія актора у літературній композиції					
1. Техніка сценічного мовлення.	Практ.зан. – 6 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Техніка сценічної мови: голосомовний тренаж.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
2. Монолог у мистецтві драматичної вистави.	Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 4 Сам.роб. – 22	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Поняття «монолог». Загальна характеристика видів монологічної словесної дії: читання монологу з драматичного та прозового творів. Монодрама як жанр монологічного мовлення. Віршована мова монологу.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
3. Літературно-музична композиція та монтаж.	Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 22	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Літературна композиція та принципи її побудови. Вибір теми, актуальність, створ. режисерського сценарію композиції. Використання допоміжних засобів виразності при втіленні літературно-	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни

			музичної композиції.		
4. Робота над словом в класі майстерності актора.	Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Орфоепічний, логічний, дійовий аналіз. Характеристика персонажів. Пошуки інтонацій через розкриття підтекстів. Активна словесна дія.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
5. Асистентська робота в класі сценічної мови: педагогічні аспекти в роботі на словом	Практ.зан. – 6 Індив. зан. – 2 Сам.роб. – 20.	1-25 з переліку базової рекоменд. літ.	Єдність техніки мовлення та внутрішньої психотехніки. Художній стиль. Етапи роботи актора-оповідача. Тон мовлення. Вчення про надзавдання та наскрізну дію.	Згідно системи оцінювання курсу	Згідно робочої програми навчальної дисципліни
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання студентів курсу відбувається відповідно до критеріїв регламентованих навчальним закладом. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.</p> <p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника і Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів.</p> <p>Поточний контроль та оцінювання проводиться безпосередньо на практичних заняттях.</p> <p>Семестровий контроль проводиться з метою визначення успішності розвитку бакалаврів та засвоєння ними навчальної програми.</p> <p>Для проведення семестрового контролю обов'язковою є задача індивідуального творчого завдання самостійної роботи (описова проза, байка, казка, поезія, монолог чи літературно-музична композиція) і тестові письмові завдання.</p> <p>Форма контролю: екзамен, залік (творчий іспит).</p> <p>Оцінювання курсу здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p>				
Лекційні і практичні заняття	Проводяться в аудиторії, зі сценою та глядацьким залом, де студенти працюють колективно над вправами з техніки мовлення та індивідуально з авторськими текстами, а також в аудиторії з наявністю звуко-підсилювальної техніки.				
Самостійна робота	Для самостійної роботи студентів пропонується опрацювання додаткової літератури з питань курсу, ознайомлення із аудіо- та відеоматеріалами, опрацювання авторських текстів, мовних та голосових завдань.				
Вимоги до індивідуальних	Самостійне індивідуальне творче завдання передбачає				

завдань самостійної роботи	доопрацювання техніки мовлення, використання нових мовних навичок в побуті, звучання голосу на діафрагмі, робота із скоромовками, робота з авторськими текстами (байка, казка, поезія, оповідання, монолог, літературно-музична композиція)
Підсумковий контроль	Екзамен, залік (творчий іспит)
Умови допуску до підсумкового контролю (творчого показу)	При виставленні допуску до іспиту та заліку враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи.

8. Політика курсу

Майбутній актор драматичного театру і кіно повинен: володіти культурою мовлення, повним комплексом звукових компонентів живої мови (ритмомелодикою інтонацій, градаціями темпу, ритму і голосності мовлення, різномаяттям тембрових барв голосу); користуватися багатством засобів художньої виразності у роботі над сценічним твором, застосовувати отримані знання і навички для створення цілісного і доведеного виконання сценічного твору.

У кінцевому результаті, відповідно до поставленої мети і визначених цілей програми, випускники оволодіють теоретичними знаннями, практичними навичками та вміннями зі сценічної мови. Здобувши високий рівень фахової підготовки, вони зможуть успішно працювати у царині культури і мистецтва.

Академічна доброчесність. На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Кодексу честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається [Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Пропуски занять відпрацьовують в обов'язковому порядку шляхом усних відповідей, виконання тестів та індивідуальних самостійних завдань.

9. Рекомендована література

Базова:

1. Барабан Л. І. Український тлумачний словник театральної лексики. К.: Просвіта, 2002. 152 с.
2. Важнова Л. А. Сценічна мова. Дикція та орфоєпія: навч.п. Харків: Колегіум, 2010. 204 с.
3. Винар О. Б. Засоби мовної характерності сценічного образу в контексті декодування знакового простору сучасних вистав. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал.* 2021. № 2. С.311-316
4. Гладишева А.О. Сценічна мова: Дикційна та орфоєпічна нормативність. Київ: Київський держ. ін-т театрального мистецтва ім. І.К. Карпенка-Карого, 1996. 204 с.
5. Грицан Н. Слово в поетичному театрі: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2008. 238 с.
6. Грицан Надія. Сценічна мова: методичний посібник. Калуш. 1994. 68 с.
7. Грицан Надія. Техніка сценічного мовлення: навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ: Симфонія форте. 2020. 296 с.
8. Ігнатюк М.М., Сулятицький М.І. Свічадо зореслова: хрестоматія зі сценічної мови для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 532с.
9. Іщенко О. С. Голосні звуки української мови залежно від темпу мовлення : монографія. Київ : Інститут української мови НАН України, 2012. 220 с.
10. Євдокимова В. Д. Тренінги у системі виховання техніки мовлення : навч. посіб. Луганськ :

- Праймдрук, 2011. 160 с.
11. Кобзар Т.В. Діалогічна форма спілкування в мовно-голосових тренінгах як спосіб формування навички взаємодіяти. *Науковий Вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І.К. Карпенка-Карого. Мистецька педагогіка.* №26. Київ, 2020. С. 166–172
 12. Кобзар Т.В. Сценічна мова. Хрестоматійний збірник текстів для вправ з техніки мови на 1-х акторських курсах театральних вузів. К.: КДІТМ, 1998. 122с.
 13. Кобзар Т. В. Сценічна мова. Техніка мовлення: навчальний посібник. Черкаси : Видавництво Ю. Чабаненко, 2013. 404 с.
 14. Ковалів Б. П. Мистецтво слова : посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 114 с.
 15. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого: Навчальний посібник. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2010. 176 с.
 16. Кукуруза Н. В. Літературна композиція: від задуму до сценічного втілення: навч. посіб. до розділу з курсу «сценічна мова». Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2014. 272 с.
 17. Культура української мови: довідник. Київ: Либідь, 1990. 301 с.
 18. Наконечна О. В. Основи сценічного мовлення: навч.посіб. О.: Астропринт, 2010. 133 с.
 19. Овчиннікова А. П. П'ять кроків до гарної мови. Одеса: Фенікс, 2008. 197 с.
 20. Орел Є. Р., Кучин П. З. Особливості законів сценічної мови (постановка проблеми). *Соціально-гуманітарний вісник.* 2017. №17. С. 66–67
 21. Орфоепічний словник української мови: В 2 т. К.: Довіра. 2001. 955 с.
 22. Прокоп'як В.Б. Мовно-голосовий тренінг як важливий інструмент підготовки професійних акторів в сучасному освітньо-мистецькому просторі. *Cultural studies, art history and musicology in the system of EU modern education: scientific and pedagogical internship proceeding, June 27 – August 7. Wloclawek, Republic of Poland, 2022.* С.34-38
 23. Сорока І., Голуб К. Специфіка техніки сценічного мовлення в акторському мистецтві початку ХХ І століття. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво.* 2020 № 3. С. 210-220.
 24. Стадніченко Н.В. Формування системи професійної підготовки майбутнього актора та розвиток його індивідуального творчого потенціалу. *Вісник запорізького національного університету. Педагогічні науки.* № 2(13). Запоріжжя, 2010. С.236–239
 25. Черкашин Р. О. Художнє слово на сцені. К.: Вища шк., 1989. 327 с.

Допоміжна

26. Антисуржик / за ред. О. Серебрянської. Львів : Апріорі, 2017. 304 с
27. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо. Київ: Рад. письменник, 1970. 182 с.
28. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів : Світ, 1990. 233 с.
29. Багмут А. Інтонація як засіб мовної комунікації. Київ: Наукова думка, 1980. 244 с.
30. Баннік В. М. Сценічна мова. Навчальний посібник для студентів учбових закладів культури і освіти, шкіл мистецтв, керівників колективів художнього слова. Олександрія, 2007. 140 с.
31. Бурлуцький А.В. Сценічне мовлення періоду професіоналізації українського театру. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Мистецтвознавство.* 2015. Вип. 32. С.14–20.
32. Бурлуцький А. Українське сценічне мовлення в драматичному театрі – від джерел до сьогодення. Монографія. Одеса : Астропринт, 2011, 212 с.
33. Бурлуцький А.В. Сценічне мовлення в українському театрі: проблема періодизації. *Культура України: збірник наукових праць. Розділ 2. Театральне, кіно-, телемистецтво, хореографія.* Вип. 44. Харків: ХДАК, 2013. С. 222–229

34. Буяльський Б.А. Поезія усного слова. К.: Рад. шк., 1990. 255 с.
35. Важньова Л. А. Скоромовки в мовному тренінгу (Практикум зі сценічної мови) : навч. посібник. Харків : Колегіум, 2015. 170 с.
36. Василишин М. Роль Панаса Саксаганського у формуванні української сценічної мови та словесної дії. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*. Тернопіль, 2019. № 1 (вип. 40). С. 171–176.
37. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
38. Грінік Т. Л. Практика інтерпретації художнього тексту. Розділові знаки як засіб виразності та засвоєння навичок звуковидобування. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. 2018. Вип. 50. С. 102–120.
39. Єлісєнко Ю. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення : навчальний посібник. Київ : Атіка, 2008. 204 с.
40. Єрмоленко С. Я. Культура мови на щодень. К. : Довіра, 2000. 169 с.
41. Іржи Томан. Мистецтво говорити. Київ., 1989. 223 с.
42. Капська А.Й. Виразне читання. Практичні і лабораторні читання. Київ.: Вища шк., 1990. 175 с.
43. Коленко А.В. Чинники успішного формування навичок сценічного мовлення під час роботи над роллю в класі сценічної мови та акторської майстерності. *ScienceReview*. March, 2018. Vol. 6, 3(10).
44. Олійник Г. А. Виразне читання. Основи теорії : навчальний посібник. Київ: Вища школа, 1995. 207 с.
45. Курбас Лесь. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи». 2001. 917 с.
46. Мар'яненко І.О. Сцена. Актори. Ролі. Київ: Мистецтво, 1964. 290 с.
47. Нечаєнко Т., Винар О. Мистецтво сценічного мовлення як основа професійної підготовки майстрів театру і кіно. *Мистецтвознавчі записки: збірник наукових праць*. Київ : НАКККІМ, 2017, Т. 31. С. 308–316.
48. Пасинок, ВГ. Основи культури мовлення : навчальний посібник, Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 228 с.
49. Петрик Т. Методологічні аспекти формування навичок сценічного читання в роботі над літературним твором. *Вісник Запорізького національного університету*. Запоріжжя, 2010. № 2 (13). С. 100–106.
50. Раденко Ю. В. Основні етапи підготовки літературно-художнього твору до виконання / Ю.В. Раденко. *Вісник КНУКіМ*. Серія: Мистецтвознавство. 2015. Вип. 33. С. 107–113.
51. Риторика: навчально-методичний посібник / укл. Лариса Мафтин. Чернівці: Ченівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020. 344 с.
52. Саксаганський П. К. Думки про театр. Київ: Мистецтво, 1955. 231с.
53. Саксаганський П. К. Моя праця над роллю. Київ: Мистецтво, 1937. 39 с.
54. Сокирко Л.Г. Слово актора: Поради з орфоєпії української сценічної мови. Київ : Мистецтво, 1971. 56 с.
55. Стадніченко Н.В. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутнього актора до професійного спілкування: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2018. 20 с.
56. Чамата Н.П. Ритміка Шевченка. К.: Наук. думка, 1974. 174 с.